

2012-05-02

Riktlinje vid hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Norrköpings kommun

Diarienummer: KS-257/2012

Beslutad av kommunstyrelsen den 2 maj 2012

Om riktlinjen

Denna riktlinje tillämpas vid olika former av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda politiker i Norrköpings kommun. Riktlinjen kan även användas i tillämpliga delar då kommunens anställda utsätts för olika former av hot, våld och trakasserier.

Riktlinje vid hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Norrköpings kommun

1. Giltighet

Dessa Riktlinjer tillämpas vid olika former av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda politiker i Norrköpings kommun.

2. Syfte

Riktlinjerna utgör ett stöd gällande agerande och åtgärder som bör vidtas av och för politiker som drabbas av olika former av hot, våld eller trakasserier.

Syftet är att den eller de som drabbas ska:

- ej påverkas i sitt beslutsfattande
- i övrigt kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar
- uppnå och känna godtagbar trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang

3. Definition

Hot innebär att någon hotar att skada någon person eller dennes egendom. Hotet som riktas kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som blir utsatt.

Hotet kan ske via kommunikation, till exempel telefonsamtal, sms, genom direkt tilltal eller med hjälp av vapen eller annat föremål. För att hotet ska vara brottsligt i laglig mening måste den som blir utsatt uppfatta hotet som allvarligt.

4. Åtgärder

4.1 Generella akutåtgärder då hot- eller våldsituation inträffar

- Larma snabbt via: telefon 112, personlarm eller ropa på hjälp
- Vid akutsamtal uppge: vem du är, platsen, skador, hot, drabbade samt telefonnummer man når dig på
- Förebygg risk för nya angrepp och skador
- Kontakta anhörig och arbetet

4.2 Egna åtgärder

Spara all information och dokumentation om hot eller trakasserier som du utsatts för brevlades, i din dator, mobiltelefon eller annan plattform som kan användas som

bevismaterial, även om du skrivit ut informationen på papper. Notera namn och telefonnummer till personer som hört eller sett vad som hänt, om det är möjligt. Kontakta snarast (även utanför kontorstid) kommunens säkerhetschef eller säkerhetssamordnare för samråd och stöd avseende bedömning av eventuellt hot, behov av lämpliga skyddsåtgärder med mera. Vid behov kontaktas polisen för samråd. Skyddsåtgärder kan exempelvis vara personlarm, förstärkt bevakning med väktare, eller personskydd.

4.3 Polisanmälan

Grundregeln är att brott ska polisanmälas och polisen ska utreda dessa. Om någon blir utsatt för hot, våld eller trakasserier är det därför viktigt att en polisanmälan inlämnas. Samråd snarast om bedömning och rutiner för detta med kommunens säkerhetschef eller säkerhetssamordnare. Polisanmälan kan göras genom telefon 114 14 eller genom att uppsöka närmaste polisstation. Vid akuta situationer ring snarast 112.

Det är alltid den som drabbas som avgör om en polisanmälan ska inlämnas.

En anmälan ger polisen betydligt större möjligheter att förhindra att gärningspersonen upprepar brott samt möjliggör att personen kan lagföras och eventuellt betala ersättning för skador som personen har orsakat.

Politiker har lagstadgad rätt att begära att polisanmälan blir åtkomstskyddad. Detta innebär att endast de tjänstemän hos polisen som är berörda och arbetar med ditt ärende kan ta del av innehållet.

Om ett angrepp kan bero på gärningspersonens negativa inställning till den drabbades hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuella läggning är det viktigt att det anges vid polisanmälan. Detta klassas som hatbrott och kan leda till straffskärpning vid lagföring.

4.4 Otillåten påverkan

Begreppet ”otillåten påverkan” omfattar en rad olika handlingar som syftar till att påverka politikerns och tjänstemäns beslutfattande. När denna typ av brott begås på ett organiserat och systematiskt sätt kan de allvarligt skada vårt demokratiska system. I Sverige är det främst personer och grupper inom den grova organiserade brottsligheten och extremistmiljöerna (vit makt miljön och den autonoma miljön) som utför dessa brott, främst i syfte att uppnå ekonomisk eller politisk vinning.

Otillåten påverkan kan handla om påtryckningar som:

- Trakasserier som till exempel kränkning, ofredande eller subtila hot
- Hot som exempelvis utpressning eller direkta straffbara påtryckningar som hot om våld

- Fysiskt våld mot person eller egendom
- Korruption i form av otillbörliga erbjudanden av olika slag

Otillåten påverkan kan innebära en svår kränkning som kan medföra psykiska eller fysiska skador för den som drabbas. Det är också ett arbetsmiljöproblem och kan vara ett säkerhetsproblem både för den drabbade och kommunen.

Det är av största vikt att alla hjälps åt med att motverka och förebygga otillåten påverkan så att rättssäkerhet och demokrati ej påverkas.

Kontakta snarast (även utanför kontorstid) kommunens säkerhetschef eller säkerhetssamordnare för samråd om du blir utsatt för otillåten påverkan. Polisanmäl alltid otillåten påverkan. Överväg att begära åtkomstskydd av anmälan.

4.5 Stöd i rättsprocessen

Den som drabbas av hot, våld eller trakasserier har i de allra flesta fall rätt att ta med en stödperson vid besök hos polisen. Den drabbade bestämmer själv vem som ska vara stödperson. Det kan exempelvis vara en vän, en arbetskollega en tjänsteman från socialtjänsten eller någon från en brottsoffer- eller kvinnojour. Den som drabbas kan även få ett målsägandebiträde, ett så kallat juridiskt biträde. Om det beviljas är det kostnadsfritt. Målsägandebiträdet ger stöd genom hela den juridiska processen. Eventuellt önskemål om målsägandebiträde ska framföras till polis eller åklagare.

4.6 Skydd för hotade

Polisen kan erbjuda åtgärder för hotade som behöver skydd. På de flesta polismyndigheter finns brottsoffersamordnare som arbetar med stöd och skydd för brottsoffer. Polisen bedömer hur stort behovet av skydd är och vilken skyddsåtgärd man beslutar att vidta i det enskilda fallet. Exempel på detta är rådgivning, bevakning och olika tekniska hjälpmedel. Polisen samarbetar med andra myndigheter och organisationer, exempelvis Skatteverket och socialtjänsten när det gäller skyddat boende.

Internt i kommunen kan, då behov finns, tillhandahållas förstärkt skydd med:

- Personlarm under begränsad tid (kan fås dygnet runt via kommunväktare)
- Bevakning genom kommunväktare
- Personskydd (avtal med Securitas, på plats senast 24 tim efter avrop)

Stödsamtal eller annat psykologiskt stöd kan även erhållas vid behov.

Kontakta snarast (även utanför kontorstid) kommunens säkerhetschef eller säkerhetssamordnare för bedömning, samråd samt effektivering av skyddsåtgärder och/eller psykologiskt stöd.

5. Viktiga telefonnummer

Akut – Polis, Ambulans, Räddningstjänst:	112
Ej akut – Polis:	114 14
Vrinnevisjukhuset:	010-103 00 00
Säkerhetschef, Norrköpings kommun:	0730-20 11 12
Säkerhetsamordnare, Norrköpings kommun:	0730-78 20 67

6. Ändringshantering

Version	Datum	Åtgärd / Anmärkning	Ansvar / Utförd av
1	2012-02-02	Riktlinjer utkast	Bertil Wildt-Persson
2	2012-03-09	Riktlinjer utkast	Bertil Wildt-Persson
3	2012-05-02	Riktlinjer 120309 fastställda	KS-257/2012 003

7. Checklistor (se bilagor sid 6-8)

Bilaga 5.1 Offentliga möten och sammanträden

Bilaga 5.2 Mistänkta försändelser eller föremål

Bilaga 5.3 Hot och bombhot

Bilaga 5.1 Offentliga möten och sammanträden – Checklista

Åtgärder:

- *Informera dig om hotbild.* Bedöm lämplighet att genomföra mötet, resurser, lokal, bevakningsåtgärder som krävs för säkerheten. Samverka med Polis, Väktare med flera.
- *Informera dig om tillstånd.* Kontakta polisen och försök få en kontaktperson. Informera polis om eventuella kontroversiella budskap som kan påverka hotbilden. Informera dig om andra evenemang som kan pågå parallellt, exempelvis demonstrationer.
- *Placering av scen och talarpodie.* Målsättning: huvudpersonen ska ha ryggen fri med skyddad bakgrund. Undvik plats mitt på en yta med folk runt om. Tänk på angreppsrisk från person med eventuellt tillhygge.
- *Informera dig om vad som gäller för avspärning.* Säkerhetsavstånd markeras genom rep, band, blommor etc. Tänk ur säkerhetssynpunkt på placering av entréer, vakter, funktionärer och media.
- *Upprätta bra kommunikationsvägar* med Polis, Väktare och Säkerhetsansvarig. Lägg in viktiga telefonnummer i mobilen. Vid akut läge ring alltid 112 för hjälp från Polis, Ambulans, Räddningstjänst.
- *Informera dig om planerade åtgärder för eventuell ordningsstörning* och tidig hantering av incidenter eller spontana störningar. Provocera inte störande eller hotfulla personer.
- *Förbered åtgärder för hotfull situation.* Planera reträttväg till säkert utrymme. Använd säker parkeringsplats för fordon i nära anslutning. Insläpp och parkering av okända fordon i närområdet bör undvikas.
- *Förbered hantering av presenter.* Paket bör helst öppnas av givaren själv. Rör eller öppna inte misstänkt försändelse, larma snarast polis.
- *Förbered dokumentation av hot eller händelse.* Notera: tid, plats, händelse orsak, vidtagna åtgärder, övrigt av vikt. Gör Polisanmälan. Rapportera till arrangör och kommunens säkerhetschef eller säkerhetssamordnare om något inträffar.

Bilaga 5.2 Misstänkta försändelser och föremål – Checklista

Åtgärder:

- Be den som levererar brev eller paket att visa legitimation
- Rör inte försändelser eller föremål som du inte känner igen
- Öppna inte brev eller paket om du är osäker på avsändaren
- Avlägsna människor från försändelsen eller föremålet så att ingen kan bli skadad.
Förbered eventuell utrymning av lokalerna
- Larma Polisen, tel 112
- Kontakta säkerhetsansvarig på arbetsplats motsvarande och kommunens säkerhetschef eller säkerhetssamordnare.
- Isolera om möjligt misstänkta försändelser i en tätt försluten plastficka eller liknande
- Vid misstanke att du fått farligt ämne på kroppen, skölj av dig och uppsök omedelbart sjukvård
- Notera tid, hur försändelsen levererats och vilka som hanterat denna

Bilaga 5.3 Hot och Bombhot – Checklista

Åtgärder:

- Lyssna noggrant
- Var lugn och vänlig
- Avbryt inte personen som ringer
- Starta om möjligt inspelning av samtal
- Radera ej mobilsvår SMS eller e-post
- Notera datum, tid, plats samt precisera hotet. Verkar den som framförde hotet känna till kommunens anställda och/eller kommunens lokaler?
- Notera om möjligt telefonnummer från den som framförde hotet
- Notera om möjligt personens identitet, dialekt, tal, röst, attityd och bakgrundsljud

Försök ställa följande frågor:

- När ska hotet genomföras?
- När ska bomben explodera?
- Var finns bomben eller hotet?
- Mot vem eller vad riktas hotet?
- Vilken bomb är det – hur ser den ut?
- Varför har den skickats?
- Vad heter ni och vad representerar ni?

Kontakta:

- Polisen, i akutfall tel 112. EJ akutfall tel 114 14
- Säkerhetschef, tel 0730-201112 eller
- Säkerhetssamordnare, tel 0730-782067